

**EURASIA
CENTER**

EURÁZSIAI HÍRSZEMLE

(2024. november 9–15.)

Készítette:

**Horváth Levente
Klemensits Péter
Seremet Sándor
Szakáli Máté
Veres Szabolcs**

Tartalomjegyzék:

Nemzetközi sajtóreakciók az Ázsiai és Csendes-óceáni Gazdasági Együttműködés (APEC) idei csúcsértekezletére	4
Kelet-Ázsia.....	11
Dél-Ázsia	16
Délkelet-Ázsia.....	20
Közel-Kelet.....	24
Oroszország és a posztsovjet térség	27
Impresszum	31

**EURASIA
CENTER**

A HÉT GYORSELEMZÉSE

**Nemzetközi sajtóreakciók az Ázsiai és Csendes-óceáni
Gazdasági Együttműködés (APEC) idei csúcsértekezletére**

Klemensits Péter, Seremet Sándor,
Szakáli Máté, Veres Szabolcs

Nemzetközi sajtóreakciók az Ázsiai és Csendes-óceáni Gazdasági Együttműködés (APEC) idei csúcsértekezletére

Az APEC 1989-es megalakulása óta elősegíti a többoldalú gazdasági és kereskedelmi megbeszéléseket, fokozza az együttműködést a szociális és fejlesztési területeken, és előmozdítja a jólétet, a fenntartható és inkluzív gazdasági növekedést 21 tagállama között. Jelenleg a csoport tagországai a világ GDP-jének mintegy 62%-át és a világkereskedelem 48%-át képviselik.

Az idén Limában megtartott éves csúcstalálkozó jelentős együttműködési fórumként szolgált, miközben ha az ázsiai és csendes-óceáni szabadkereskedelmi övezetről folytatott tárgyalások sikerrel zárulnak, az Együttműködés a világ legnagyobb gazdasági keretének kialakulásához vezethet.

Kelet-Ázsia

Kína

A kínai média figyelmét elsősorban a [Xi Jinping – Joe Biden találkozó](#) ragadta meg, melynek során Xi elmondta Bidennek, hogy az elmúlt négy évben a kínai-amerikai kapcsolatok hullámvölgyeken mentek keresztül, de a két fél párbeszédet és együttműködést is folytatott, hozzátéve, hogy a kapcsolat összességében stabil maradt. A két elnök irányítása alatt a két csapat konzultációkon keresztül számos vezérelvet dolgozott ki a kínai-amerikai kapcsolatokra vonatkozóan, és a két elnök közösen visszavezette a kínai-amerikai párbeszédet és együttműködést a helyes útra – nyilatkozta Xi. Több mint 20 [kommunikációs mechanizmust indítottak](#) újra vagy hoztak létre, és pozitív eredményeket értek el olyan területeken, mint a diplomácia, a biztonság, a gazdaság, a kereskedelem, az adóügyek, a pénzügyek, a katonaság, a kábítószer-ellenes küzdelem, a bűnüldözés, a mezőgazdaság, az éghajlatváltozás és az emberek közötti csere. Xi azt is hangsúlyozta, hogy érdemes áttekinteni az elmúlt négy év tapasztalatait és inspirációt meríteni belőlük.

A két elnök megismételte a hét pontból álló közös megegyezést a kínai-amerikai kapcsolatok vezérelveiről, nevezetesen egymás tisztelete, a békés egymás mellett élés módjának megtalálása, a nyílt kommunikációs vonalak fenntartása, a konfliktusok megelőzése, az ENSZ Alapokmányának tiszteletben tartása, együttműködés a közös érdekű területeken, valamint a kapcsolat versengő aspektusainak felelősségteljes kezelése. A két fél készségét fejezte ki ezen elvek fenntartására, a kínai-amerikai kapcsolatok további stabilizálására és a kapcsolat zökkenőmentes átmenetének biztosítására. A két államfő egyetértett abban, hogy találkoójuk őszinte, mélyreható és konstruktív volt, és kifejezték készségüket a kapcsolattartásra.

A kínai elnök ugyanakkor azt is partnere [tudomására hozta](#), hogy az Egyesült Államoknak nem szabadna belekeverednie a dél-kínai-tengeri szigetek körüli kétoldalú vitákba, és nem szabadna segítenie vagy elősegítenie a provokációkra irányuló impulzusokat. Kína határozottan kiáll a Dél-kínai-tengeren lévő területe, szuverenitása és tengeri jogai mellett – jelentette ki Xi, hozzátéve, hogy a nézeteltérések kezelésének legjobb módja mindig a párbeszéd és az érintett államok közötti konzultáció. A kínai államfő [arról is beszélt](#), hogy a

tajvani kérdés, a demokrácia és az emberi jogok, Kína útja és rendszere, valamint Kína fejlődési joga négy vörös vonal Kína számára, amelyeket nem szabad megkérdőjelezni vagy átlépni.

Az APEC vezetői előtt megtartott beszédében a kínai [elnök arra hívta fel a figyelmet](#), hogy egy nyitott és összekapcsolt paradigmát kell kialakítani az ázsiai-csendes-óceáni együttműködéshez. Másodszor, a zöld innovációt az ázsiai-csendes-óceáni térség katalizátorává kell tenni. Határozottan meg kell ragadni a tudományos-technológiai forradalom és az ipari átalakulás új fordulója által kínált lehetőségeket, és meg kell erősíteni a cseréket és az együttműködést a mesterséges intelligencia (AI), a kvantuminformáció, az élet és az egészségügy, valamint más határterületeken. Emellett az ázsiai-[csendes-óceáni térség fejlődésére](#) vonatkozó, egyetemesen előnyös és inkluzív jövőképet kell fenntartani és kihasználni az APEC platformot a gazdasági és műszaki együttműködés megerősítésére.

Japán

Az APEC csúcson [számos vezető aggodalmának adott hangot](#) a növekvő protekcionizmussal kapcsolatban, tekintettel Donald Trump megválasztott amerikai elnök 2025 januárjában esedékes hivatalba lépésére. Xi Jinping kínai elnök szerint az APEC „olyan kihívásokkal néz szembe, mint a geopolitika, az egyoldalúság és a protekcionizmus növekvő tendenciái”. A vezetők nyilatkozata ezért azt emelte ki, hogy a példátlan és gyors változásokra való reagáláshoz többoldalú együttműködésre van szükség. Hangsúlyozza továbbá a szabad, nyitott és kiszámítható kereskedelmi és befektetési környezet biztosításának fontosságát.

Japánban a kormányfőt elsősorban [azért érte kritika](#), mivel a fotók tanulsága szerint nem mutatott elég tiszteletteljes magatartást a többi ország vezetői felé. A [The Japan News értékelése szerint](#) Shigeru Ishiba miniszterelnökről elmondható, hogy a világ nagyhatalmainak vezetőivel való találkozóit gond nélkül lebonyolította. Azonban, egyelőre bizonytalan, hogy Ishiba, képes lesz-e továbbra is ellátni a csúcstalálkozó diplomácia nehéz feladatait a gyorsan változó nemzetközi helyzetben. Peruban első csúcstalálkozóján Xi Jinping elnökkel megállapodtak abban, hogy előmozdítják a „közös stratégiai érdekeken alapuló, kölcsönösen előnyös kapcsolatot”, amelyen keresztül mind Japán, mind Kína érdekeit követik.

Ishiba komoly aggodalmának adott hangot a kínai hadsereg tevékenysége miatt. A Kínában történt, japán állampolgárok halálát vagy sérülését okozó incidensek sorozatának fényében a miniszterelnök sürgette Xi-t, hogy gondoskodjon a Kínában élő japánok biztonságáról. Kérte továbbá egy kétoldalú megállapodás mielőbbi végrehajtását, amely a japán tengeri termékek behozatalának újraindítását ígéri. Az APEC-találkozón tartott beszédében Ishiba elítélte Oroszországot az Ukrajna elleni agresszió miatt, és felszólított minden érintett felet, hogy tanúsítson önmérsékletet a közel-keleti helyzetet illetően. Fontos, hogy Japán kezdeményező szerepet vállaljon a béke helyreállításában.

Dél-Korea

A dél-koreai média jelentős figyelmet szentelt az eseménynek, hiszen 2025-ben az ázsiai ország ad otthont az évente megrendezésre kerülő globális eseménynek. [Yoon Suk Yeol elnök kiemelte](#) Dél-Korea elkötelezettségét, hogy a jövő évi APEC csúcstalálkozó elnökeként vezető szerepet vállal a mesterséges intelligencia szabályozásával, az élelmezésbiztonsággal és a tiszta energiára való áttéréssel kapcsolatos globális együttműködésben. A jövő évi APEC-csúcstalálkozót a történelmi és kulturális örökségről híres dél-koreai Gyeongju városában, Dél-Gyeongsang tartományban tartják.

Miután átvette az elnöki tisztséget, Yoon bemutatta a következő APEC-csúcstalálkozó témáját, a fenntartható jövő közös építését, külön hangsúlyozva, hogy az országoknak együtt kell működniük a tiszta [energiára való áttérés és az élelmezésbiztonság](#) megvalósítása érdekében. Yoon elismerését fejezte ki Perunak az ideai hatékony vezetésért, amely sikeresen irányította a taggazdaságokat az inkluzív gazdasági növekedés elérését célzó kulcsfontosságú ütemtervek elfogadásában.

A koreai elnök konkrétan a stabil ellátási lánc biztosításának fontosságát hangsúlyozta, tekintettel az APEC-tagországok nagyfokú gazdasági egymásrautaltságára. Megemlítette, hogy az Indo-Pacific Economic Framework Supply Chain Crisis Response Network, amelynek Korea az idei év óta az elnöke, innovatív globális együttműködési platformként szolgál, és hozzátette, hogy reméli, hogy az APEC az ázsiai-csendes-óceáni térségben is aktívan hasznosítani fogja az ellátási láncok stabilizálásáról szóló megbeszéléseken.

A dél-koreai elnök azt is hangsúlyozta, hogy az APEC-tagok közös jólétének biztosítása érdekében közösen kell kezelni az éghajlatváltozás és a tiszta energia kihívásait.

Az APEC-csúcstalálkozó keretein belül Dél-Korea, az Egyesült Államok és Japán vezetői pénteken Limában mintegy 40 percig találkoztak, és ismét megerősítették háromoldalú biztonsági partnerségüket. A találkozó során Yoon, Joe Biden amerikai elnök és Shigeru Ishiba japán miniszterelnök határozottan elítélte Észak-Korea csapatok Oroszországba telepítését és a konfliktusban való részvételét. A három ország vezetői megállapodtak [a háromoldalú titkárság létrehozásáról](#) is, igyekezve biztosítani az együttműködési keretet, hogy „még inkább összehangoljuk célkitűzéseinket és intézkedéseinket annak érdekében, hogy az Indo-csendes-óceáni térség virágzó, összekapcsolt, rugalmas, stabil és biztonságos régióvá váljon”.

Dél-Ázsia

India

Habár India nem tagja a szervezetnek, az indiai sajtóban alapvetően objektív beszámolók láttak napvilágot az APEC csúccsal kapcsolatban, melyek többnyire a nemzetközi hírügynökségektől átvett információkon alapultak. A Biden-Xi találkozó kapcsán a nézeteltérések mellett komoly figyelmet kapott, hogy a felek megállapodtak abban, hogy a nukleáris fegyverek bevetésével kapcsolatos döntéseknek emberi ellenőrzés alatt kell maradniuk. „A két vezető megerősítette annak szükségességét, hogy a nukleáris fegyverek bevetéséről szóló döntés felett meg kell őrizni az emberi ellenőrzést”. Hangsúlyozták továbbá a kockázatok kezelésének fontosságát és annak biztosítását, hogy a katonai szférában a mesterséges intelligencia (AI) technológiáját óvatosan és felelősségteljesen fejlesszék – jelentette a Reuters.

Bár a kínai külügyminisztérium nem kommentálta azonnal az ügyet, a bejelentés a két nemzet közötti konszenzus ritka pillanatát jelzi olyan témákban, ahol a fejlődés gyakran kihívást jelentett, mint a nukleáris fegyverkezés és mesterséges intelligencia. Értékelte a [helyzetet a The Indian Express](#).

Az [indiai média szerint](#) Biden és Xi találkozásán Tajvan központi kérdés volt, a tárgyalások pedig mélyreható következményekkel járnak Tajvan jövőjére nézve, mind nemzetközi státuszát, mind biztonságát illetően.

Délkelet-Ázsia

Az APEC Peru 2024 volt az Ázsiai-csendes-óceáni Gazdasági Együttműködési Fórum vezetőinek éves találkozója, amelyet 2024. november 15-16. között Limában tartottak. A délkelet-ázsiai államok részéről a tanácskozáson Prabowo Subianto indonéz államfő, Luong Cuong vietnámi elnök, Lawrence Wong szingapúri miniszterelnök és Paetongtarn Shinawatra thaiföldi miniszterelnök vett részt.

Prabowo Subianto indonéz elnök a csúcstalálkozón [kijelentette](#), hogy az APEC-nek modellként kell szolgálnia a regionális szolidaritás és együttműködés megerősítéséhez. Az APEC-vezetők vendégekkel folytatott informális párbeszédének alkalmával Prabowo megerősítette, hogy az APEC-nek az egyre összetettebbé váló globális kihívások közepette hídként kell szolgálnia a mindenki számára inkluzív jövő felé. Az elnök ezután három stratégiát [javasolt](#), amelyet az APEC-nek a cél elérése érdekében végre kellene hajtania, az első a tiszta energiára való áttérés és az éghajlatváltozással szembeni ellenálló infrastruktúra fejlesztése terén folytatott együttműködés megerősítése. „Szembesülünk az éghajlatváltozással, és számos szigetünket fenyegeti a tengerszint emelkedése. Sok más országgal együttműködünk, és meghívtuk őket közös gazdasági tevékenységeinkre” – jegyezte meg Prabowo. Második stratégia célja, hogy az APEC „híd legyen az innováció felé” egy inkluzív digitális átalakulási programon keresztül, a technológiai szakadék kezelésével és az APEC-tagok közötti technológiaátadás ösztönzésével az innováció érdekében. „Hisszük, hogy az ázsiai-csendes-óceáni térség vezető szerepet fog betölteni a digitális átalakulásban és a befogadásban” – hangsúlyozta. Prabowo azt is javasolta, hogy az APEC legyen „híd a nagyobb befogadás felé”, mivel minden egyénnek és csoportnak élveznie kell a globális fejlődés előnyeit. Indonézia ezért támogatni fogja a jobb kormányzás megvalósítására, valamint a szegénység és a korrupció felszámolására irányuló erőfeszítéseket. „Indonézia támogatja az APEC prioritásait e tekintetben” – jegyezte meg az elnök. Végezetül megismételte Indonézia elkötelezettségét a szabad kereskedelem, a folytonosság és a befogadás mellett. Megerősítette, hogy az APEC-ben való részvétel Indonézia hozzájárulását is tükrözi a mindenki számára inkluzív, innovatív és rugalmas jövő megvalósításához.

Vietnám továbbra is aktívan járul hozzá az Ázsiai-Csendes-óceáni Gazdasági Együttműködés (APEC) együttműködési irányvonalainak kialakításához és hatékony végrehajtásához – [erősítette meg](#) Luong Cuong államelnök, amikor felszólalt a csúcstalálkozón. A geopolitikai konfliktusok, a kereskedelmi súrlódások és a makroszintű instabilitás csökkentette a globális növekedési kilátásokat. Az ázsiai-csendes-óceáni gazdaságok mégis képesek voltak stabil növekedési pályán maradni, és továbbra is a globális növekedés motorjai és mozgatórugói maradnak – fejtette ki. A vezető a továbbiakban elmondta, hogy a protekcionizmus, az ellátási láncok megszakadása és a polarizáció erősödése ellenére is nagy igény van a megerősített nemzetközi gazdasági együttműködésre és integrációra. A vietnámi elnök szerint a fejlődés és a digitális szakadékok, valamint a globális környezetvédelmi kérdések továbbra is a legnagyobb kihívások közé tartoznak. Az átalakító technológiák fejlődése, az egyre mélyebb és átfogóbb digitalizáció és a zöld átállás azonban új és innovatív megoldásokat és együttműködési lehetőségeket hoz.

Grace Fu Szingapúr kereskedelmi kapcsolatokért felelős minisztere a miniszteri találkozón a fenntartható és inkluzív kereskedelmi és befektetési környezetért [szállt síkra](#). Fu felvázolta, hogy az APEC és a Kereskedelmi Világszervezet (WTO) hogyan járulhat hozzá az inkluzív,

összekapcsolt és fenntartható növekedéshez. Azt is elmondta, hogy az Ázsiai-csendes-óceáni Szabadkereskedelmi Térség (FTAAP) napirendjének rugalmasnak kell lennie, hogy olyan kortárs és új generációs kérdéseket is magában foglaljon, mint a digitális kereskedelem, az éghajlatváltozás és a környezeti fenntarthatóság. Fu emellett hangsúlyozta a szingapúri kormány szerepét a hasonlóan gondolkodó partnerekkel és a magánszektorral való együttműködésben az élelmiszerbiztonság és -pazarlás, valamint a tiszta energiára való áttérés kezelése érdekében. A találkozó alkalmával Fu chilei és új-zélandi kollégáival közösen elindította a kereskedelemmel és a zöld gazdasággal foglalkozó közös munkacsoportot.

Paetongarn Shinawatra thai miniszterelnök a csúcstalálkozón Thaiföld előrelépéseit [emelte ki](#) az e-kereskedelem, a mesterséges intelligencia és a fenntartható fejlődés terén, hogy az APEC vezetői és a tagországok betekintést nyerhessenek Thaiföld tapasztalataiba. A globális együttműködés előmozdítása érdekében három kulcsfontosságú stratégia megvalósítását [javasolta](#) a kormányfő: lehetőségteremtés, együttműködés és elmozdulás a zöld gazdaság felé. Paetongarn miniszterelnök hangsúlyozta az APEC kulcsfontosságú szerepét a gazdasági potenciál együttműködésen keresztül történő felszabadításában. Javasolta a digitális összeköttetés és infrastruktúra javítását a kereskedelem, a beruházások és az emberek közötti cserekapcsolatok érdekében, különösen a digitális nomádok és az online vállalkozók számára. Thaiföld az APEC Üzleti Utazási Kártya programjának kiterjesztése mellett is kiállt, hogy megkönnyítse a tagországok közötti határokon átnyúló kereskedelmet és utazást.

Posztszovjet térség

Oroszország

Oroszország tagja az APEC-nek és a csúcson az orosz miniszterelnökhelyettes is részt vett. Ennek ellenére az orosz sajtóban kevés figyelmet kapott az esemény, néhány [összefoglaló](#) kivételével külön a csúcsnak dedikált elemzések nemigen születtek. Az általános összefoglalók szerint a limai APEC-csúcstalálkozó, amely általában a gazdasági együttműködésre összpontosít, elkerülte a túlzott politizálást. A zárónyilatkozatban viták nélkül állapodtak meg, ami Oroszországot elégedettséggel töltötte el, különösen a WTO szerepét és a mezőgazdasági termékekre vonatkozó szankciók feloldását illetően. Az orosz sajtóban kiemelik, hogy Kína támogatta a szabad kereskedelem gondolatát, amit a Chancay csendes-óceáni kikötőbe történő beruházása is bizonyít, amely csökkenteni fogja a Peru és Kína közötti logisztikát. Ezzel együtt az Egyesült Államok kritikája sem maradt el, hiszen a szerzők szerint Washington és szövetségesei a politizálás elemeit is belevitték a rendezvénybe azért, hogy Észak-Korea részvételét firtatták az ukrajnai háborúban. Ezzel együtt az orosz miniszterelnök-helyettes Alekszej Overcsuk [kijelentette](#), hogy összességében elégedett a csúccsal, valamint az elfogadott zárónyilatkozattal, amely konzenzuson alapul és összességében mentes a mesterségesen belefűrt politizálástól.

Dél-Kaukázus

A dél-kaukázusi sajtóban az APEC csúcs nem kapott figyelmet. Azerbajdzsánban a 46-ik héten a COP-29 jelenti a fő eseményt, ezért a sajtó legnagyobb mértékben a fórum eseményeit és Azerbajdzsán abban vállalt szerepét világítja meg. Ebben igen fontos szerepet kapnak a külföldi vezetők, akik kommentárjai uralják az azeri sajtót. Grúziában a parlamenti választások eredménye körüli viták van a hangsúly, ugyanis az október 26-án tartott választások eredményeit az ellenzék és több európai ország nem ismeri el. Azóta Tbilisziben rendszeresek

a tüntetések, amelyek kisebb vagy nagyobb intenzitással a város különböző intézményei előtt zajlanak.

Közép-Ázsia

Közép-Ázsia országainak nyomtatott, valamint online formában megjelenő sajtóorgánumai függetlenül attól, hogy kormánypárti vagy ellenzéki érdeemben nem foglalkozott a 2024. november 10 és 16 között megrendezésre került perui APEC csúcstalálkozóval. A hírek között ugyan szerepet kapott a történet, mint a globális politikai egyik fontos eseménye, azonban ezek az angolszász (elsősorban az amerikai) vagy orosz nyelvű sajtóorgánumokból átvett hírek fordításai, összegzései voltak.

Ugyanakkor például a Bakuban 2024. november 11 és november 22 között megrendezésre került [COP 29](#) csúcstalálkozón a közép-ázsiai országokkal kapcsolatos eredményekre és hírekre sokkal jobban fókuszált. A Bakuban elhangzott olyan eredmények, lehetőségek, mint a Kazahsztán, Üzbegisztán és Azerbajdzsán között létrehozandó zöld energia folyosó [terve](#) sokkal nagyobb mértékben határozta meg a közép-ázsiai regionális médiában szereplő témákat.

Összességében elmondható, hogy a közép-ázsiai média az APEC találkozót inkább kezelte egyfajta „regionális” eseményként, amely a közép-ázsiai országokkal kapcsolatban nem eredményezett meghatározó történéseket. Az elmúlt héten a regionális nyomtatott és online közép-ázsiai sajtó sokkal jobban fókuszált azokra a regionális eseményekre, ülésekre belpolitikai eseményekre.

A gyorselemzést készítette: Klemensits Péter, Seremet Sándor, Szakáli Máté és Veres Szabolcs

EURASIA
CENTER

► **KELET-ÁZSIA**

Kelet-Ázsia

Kína új nyugati szárazföldi-tengeri folyosója növeli a nemzetközi szállítási kapacitást

Global Times, 2024. november 12.

A kínai Általános Vámigazgatás (GAC) jelentette, hogy 2024 első 10 hónapjában 6525 Kína-Laosz vasútvonali szállítmányt és 1700 Kína-Vietnám vasútvonali szállítmányt vámost, mindkettő jelentős növekedést mutat az előző évhez képest, ami rávilágít az új nyugati szárazföldi-tengeri folyosó kibővített nemzetközi vasúti szállítási kapacitására. Az első 10 hónapban a Kína-Laosz vasútvonalak forgalma 36,5%-kal nőtt az előző évhez képest, míg a Kína-Vietnám vasútvonalaké 47%-kal. Összességében a vasúti szolgáltatások működési hatékonysága több mint 60%-kal nőtt. Az első 10 hónapban Kína teljes kereskedelme az új nyugati szárazföldi-tengeri folyosón keresztül 1,15 ezermilliárd jüant (158 milliárd dollár) tett ki, ami 8,8%-os növekedést jelent az előző évhez képest, és 3,6 százalékponttal meghaladta az országos átlagos növekedési ütemet. A GAC szerint a folyosó működési minősége és hatékonysága folyamatosan javul. A nyugat-kínai speciális mezőgazdasági termékek egyre nagyobb számban jutnak el a nemzetközi piacokra. A vámadatok szerint a mezőgazdasági termékek exportja az új nyugati szárazföldi-tengeri folyosó mentén 26,88 milliárd jüant tett ki az első 10 hónapban, ami 12,3%-os növekedést jelent az előző évhez képest. A legfontosabb exportcikkek közé tartozik a virág Jünnan tartományból, a citrom Csungking városából és a bor az északnyugat-kínai Gansu tartományból. Csungkingből kiindulva a folyosó több mint 120 gazdaságot és 542 kikötőt kötött össze, több mint 30 000 vonatjárat közlekedik rajta, és az árukategóriák száma 80-ról 1160-ra nőtt. A folyosó Kína nyugati régiójának növekedését hajtja, és új lehetőségeket teremt az Övezet és Út Kezdeményezés partnerországai számára.

Forrás: [China's new western land-sea corridor boosts international transport capacity](#)

Kína űrbeli ambíciói „hatalmas próbatétel” elé néznek Musk jelenléte miatt a Trump vezette Fehér Házban

Xinhua, 2024. november 13.

A technológiai mogul Elon Musk potenciális súlya a második Donald Trump-kormányzatban valószínűleg felgyorsítja az amerikai űrprogramot, és „hatalmas próbatételt” jelent Kína földönkívüli ambíciói számára – figyelmeztettek kínai megfigyelők. A SpaceX alapítóját és vezérigazgatóját jelölték ki a „kormányzati hatékonyság új minisztériumának” vezetésére, amikor Trump januárban hivatalba lép, de várhatóan a washingtoni űrpolitikát is befolyásolni fogja. Az űr egyre inkább csatatérre válik a világ két legnagyobb gazdasága közötti egyre élesedő geopolitikai versenyben, amely egyben a világ két legnagyobb védelmi kiadásainak összeütközését is jelenti. Úgy tűnik, hogy a rivalizálás a tudományos felfedezéseken és a kereskedelmi innovációkon túl a csillagközi aréna vezető szerepére is kiterjed, ami aggodalmat kelt az orbitális tartományban való potenciális stratégiai helyezkedéssel kapcsolatban. Elemzők szerint Pekingnek fenn kell tartania stratégiai fókuszát, és el kell kerülnie, hogy űr-, hi-tech- vagy fegyverkezési versenybe keveredjen az USA-val. Ehelyett Kínának a tervek szerint folytatnia kell űrkutatási projektjeit, miközben tanulnia kell a SpaceX erősségeiből, és együttműködésre kell törekednie az Egyesült Államokkal ott, ahol a két hatalom együtt tudna működni a területen.

Forrás: [China's space ambitions face 'huge test' from Musk presence in Trump White House](#)

India meg fogja előzni Japánt a GDP rangsorban

Elizabeth Beattie, The Japan Times, 2024. november 12.

India bruttó hazai terméke egyes közgazdászok szerint hamarosan nagyobb lehet, mint Japáné, mivel a gazdasági stagnálás és a gyenge jen miatt a világ negyedik számú gazdasága az ötödik helyre szorul. „A meglévő előrejelzéseink alapján arra számítottunk, hogy India 2026-ban megelőzi Japánt” – mondta Marcel Thieliant, a Capital Economics ázsiai-csendes-óceáni térségért felelős vezetője, aki hozzátette, hogy az előrejelzéseket jelenleg felülvizsgálják a közelmúlt eseményeinek fényében. A Nemzetközi Valutaalap szerint a váltás 2025-ben történik meg. Az S&P Global Ratings 2030-ig várja, hogy a két ország helyet cseréljen. Japán 2010-ig a világ második legnagyobb gazdasága volt, amikor Kína megelőzte. Az év elején Németország gazdasága is nagyobb lett, mint Japáné. A következő váltás nagyon is benne van a pakliban, mivel a népességnövekedés miatt India relatív felemelkedése szinte elkerülhetetlen. A Világbank számításai szerint 2023-ban India GDP-je 3,55 ezermilliárd dollár volt, szemben Japán 4,22 ezermilliárd dollárjával, a dollár akkori értékén alapuló számítások szerint. Az IMF 2024-re 7,0%-os, 2025-re pedig 6,5%-os növekedést jósol Indiának. Japán számára idén 0,3%-os, jövőre pedig 1,1%-os növekedést lát. Ha a tendencia kitart, akkor India GDP-je a következő néhány évben nagyobb lesz, mint Japáné. Hamarosan Németországot is megelőzheti, és átveheti a harmadik helyet az Egyesült Államok és Kína mögött.

Forrás: [India set to overtake Japan in GDP rankings](#)

Több mint 1%-ot estek a szöuli részvényárfolyamok a chipek zuhanása miatt az amerikai elnökválasztás miatti bizonytalan helyzet közepette

Yonhap, The Korea Herald, 2024. november 11.

A dél-koreai részvényárfolyamok több mint 1%-kal estek hétfőn, mivel a Samsung Electronics több mint kétéves mélypontra esett az új Trump-kormányzat kereskedelempolitikájával kapcsolatos növekvő bizonytalanságok közepette. A helyi valuta meredeken esett az amerikai dollárral szemben. Az irányadó Korea Composite Stock Price Index 29,49 pontot, azaz 1,15%-t veszített, és 2.531,66 ponton zárt, a pénteki 0,14%-os csökkenést követően. A kereskedés volumene nagy volt, 565,2 millió részvény 11,1 trillió won (7,96 milliárd dollár) értékben, a vesztesek száma messze meghaladta a nyertesekét 726 a 186-hoz képest. A külföldiek nettó 537,8 milliárd won értékben adtak el helyi részvényeket, az intézmények pedig nettó 237 milliárd won értékben adtak el, ami ellensúlyozta a magánszemélyek 736,1 milliárd won értékű nettó vételét. Emellett a kereskedelmi és gazdaságpolitikában a hivatalba lépő Trump-kormányzat alatt bekövetkező változás is súlyosan érintette a Samsung Electronics és más félvezetőgyártók részvényeit. A Samsung Electronics 3,51%-kal 55 000 wonra zuhant, ami a legalacsonyabb záróárfolyamot jelzi 2022. szeptember 30-a óta, amikor 53 100 wonon zárt. Chipgyártó riválisa, az SK hynix szintén 3,94%-kal 192 600 wonra süllyedt, a Hanmi Semiconductor, a vezető chipberendezések beszállítója pedig 6,48%-kal 88 100 wonra zuhant.

Forrás: [Seoul shares fall over 1% on chip slump amid US uncertainties](#)

Japán és Nagy-Britannia gazdasági biztonsági tárgyalásokat kezd Trump visszatérése előtt

Kyodo, Japan Today, 2024. november 15.

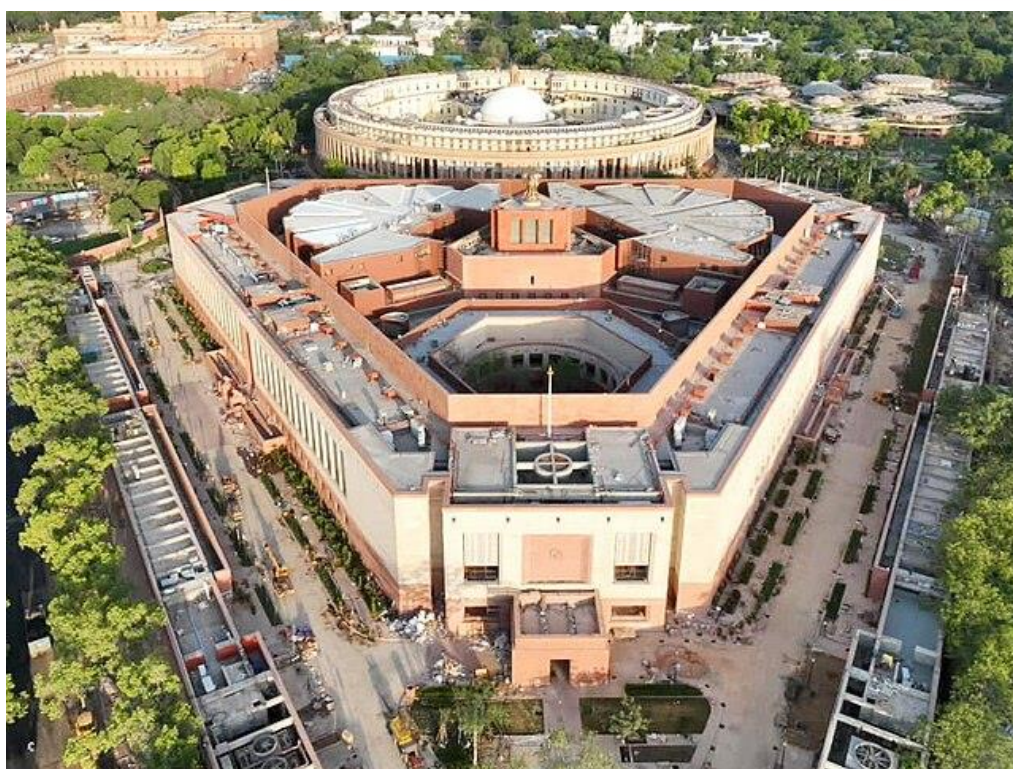
Japán és Nagy-Britannia miniszteri szintű tárgyalások megkezdését tervezi a gazdasági biztonságról. A kül- és gazdasági minisztereik részvételével zajló új megbeszélések a már létező, kül- és biztonságpolitikai ügyekre összpontosító „kettő plusz kettő” keretrendszer mintájára fognak zajlani – mondták a források. Shigeru Ishiba japán miniszterelnök és brit kollégája, Keir Starmer várhatóan megvitatják az új keretrendszer ötletét, amikor a braziliai Rio de Janeiróban, a G20-as csoport kétnapos csúcstalálkozóján találkoznak. Trump választási kampánya során ígéretet tett arra, hogy a hazai feldolgozóipar megerősítése érdekében 10-20%-os általános vámokat vet ki szinte minden importárura, valamint 60%-os vámokat a Kínából származó árukra. Ezek a lépések súlyos csapást mérhetnek Japánra és Nagy-Britanniára, mivel az Egyesült Államokba irányuló exportjuk értéke 2023-ban a teljes export 20,0, illetve 13,8%-t tette ki a Japán Külkereskedelmi Szervezet szerint. A Tokió és London között tervezett egyeztetés a szabadkereskedelem és a gazdasági biztonság előmozdítására, valamint a Trump politikájára adott válaszaikra összpontosít majd – közölték a források. Japán és Nagy-Britannia valószínűleg abban is megállapodnak, hogy együttműködnek a csúcstechnológiájú félvezetőkkel és a mesterséges intelligenciával kapcsolatos technológiák terén, valamint megerősítik a ritka fémek ellátási láncait.

Forrás: [Japan, Britain to start economic security talks before Trump's return](#)

EURASIA
CENTER

► DÉL-ÁZSIA

Dél-Ázsia

Japán 18,5 millió dolláros támogatást hagyott jóvá az Indus-medencei árvízvédelmi projekthez

Pakistan Today, 2024. november 13.

„Japán kormánya 2,831 milliárd jen (18,5 millió dollár) összegű támogatást hagyott jóvá a Japán Nemzetközi Együttműködési Ügynökségen (JICA) keresztül a pakisztáni kormánynak az „Árvízkezelés javítása az Indus-medencében” című projektre” – áll a minisztériumi közleményben. A projekt célja „az árvízjelzőrendszerek és az árvízvédelmi funkciók pontosságának javítása, a katasztrófakockázatcsökkentési intézkedésekhez hozzájáruló alapadatok összegyűjtése, valamint az embereket és a gazdaságot, köztük az infrastruktúrát érintő veszteségek kockázatának csökkentése”. A projekt keretében hidrológiai és hidraulikai megfigyelőhálózatot is létrehoznak, és a 2022-es áradások által megrongált folyószerkezeteket is helyreállítják az Indus folyón és mellékfolyóin. Emellett a projekt célja, hogy hozzájáruljon az árvízkezelési intézmények megfelelő megerősítéséhez, elősegítve ezzel a jövőbeli árvíz-kockázat-csökkentési erőfeszítéseket.

Forrás: [Japan approves \\$18.5mn grant for Indus Basin flood project](#)

India munkaerőállománya 33,9 millióval nő 2028-ig, miközben a mesterséges intelligencia 2,73 millió technológiai munkahelyet teremt

The Hans India, 2024. november 13.

A feltörekvő technológia átalakítja a munkaerőpiacot India kulcsfontosságú növekedési ágazataiban, és 2028-ig 2,73 millió új technológiai munkahelyet teremt – derül ki a ServiceNow, az üzleti átalakulás mesterséges intelligencia platformja által megrendelt új kutatásból. A világ leggyorsabban növekvő nagy gazdaságai közé tartozó India a 2023-as 423,73 millióról 2028-ra 457,62 millióra növeli a munkaereje számát, ami 33,89 millió munkavállaló nettó növekedést jelent. A Pearson, a világ vezető oktatási vállalata által megrendelt kutatás azt mutatja, hogy a kiskereskedelmi ágazat fog a foglalkoztatás növekedésének élére állni, és további 6,96 millió munkavállalóra lesz szükség a bővüléshez. Ez a növekedés értékes lehetőséget kínál a kiskereskedelmi szakemberek számára, hogy tovább képezzék magukat olyan területeken, mint a szoftveralkalmazásfejlesztés és az adatelemzés, felkészítve őket a technológia által vezérelt környezetre. Ezt követi a feldolgozóipar (1,50 millió munkahely), az oktatás (0,84 millió munkahely) és az egészségügy (0,80 millió munkahely), amelyet a várható gazdasági növekedés és a technológiai átalakulás hajt.

Forrás: [India's workforce to grow by 33.9 million, with AI transformation driving 2.73 million tech jobs by 2028: ServiceNow AI Skills and Jobs Report](#)

India ünnepi e-kereskedelme 2024-ben elérte a 14 milliárd dolláros bruttó áruértéket

Financial Express, 2024. november 15.

A Redseer Strategy Consultants által közzétett jelentés szerint India e-kereskedelmi piaca a 2024-es ünnepi szezonban 14 milliárd dollár bruttó áruértéket (GMV) ért el, ami a fogyasztói magatartás változását és az online vásárlás növekedését mutatja India-szerte, különösen a kisebb városokban. A jelentés kiemeli, hogy ebben a szezonban a vásárlók egyre inkább a kényelmet és az értékeőbb prémium termékek keverékét részesítik előnyben, a növekedés nagy részét a városok adják. Ezeken a területeken stabil költsékezés és növekvő kényelem mutatkozott az online vásárlással kapcsolatban, ami a fogyasztói értékek szélesebb körű változását és az e-kereskedelem hatókörének a nagyvárosi központokon túlra való kiterjesztését jelzi. A szezon kezdeti fellendülése jelentős volt: a GMV több mint 51%-át az első 11 napban generálták, ami a korai értékesítésben való erős részvételt jelzi, és egy új tendenciát tükröz, amelyben mind a márkák, mind a fogyasztók nagymértékben részt vesznek az ünnepi szezon kezdetén. Ez a korai lendület befolyásolta az értékesítési stratégiákat, mivel a márkák lehetőséget látnak arra, hogy az ünnepi időszakban hamarabb megragadják a fogyasztók figyelmét, ami kihatással lehet az elkövetkező szezonok bevételeire. A 2. szint feletti városok vezették az ünnepi növekedést, ahol a költsékek 13%-kal nőttek – ez a tavalyi 9%-os növekedéshez képest a nagyobb városokét is meghaladó növekedési ütemet jelent. A kisebb városok fogyasztói hajlandóak voltak nagy értékű árucikkekre, többek között elektronikai cikkekre és készülékekre költeni, különösen akkor, ha versenyképes árakat kínáltak nekik. A nagyvárosok lassabb növekedési ütemet tapasztaltak, mivel egyes fogyasztók a nagy értékű elektronikai cikkek vásárlásakor az offline csatornákat választották. Ez a tendencia egy olyan elmozdulást jelez, amelyben a kisebb városok az online kiskereskedelem növekedésének nagy részét hajtják, míg a nagyvárosok közelednek a piac telítettségéhez, vagy a gyorsabb kereskedelmi lehetőségek felé mozdulnak el.

Forrás: [India's festive e-commerce hits \\$14 billion GMV, driven by 13% growth in tier-2+ cities and early sales surge, reveals Redseer report](#)

A Kongresszus Párt szerint Indiának ki kellene használnia a bangladesi politikai instabilitást

Hindustan Times, 2024. november 15.

Praveen Chakravarty, a Kongresszus párt szakembereket és vállalkozókat tömörítő szárnyának, az All India Professionals' Congress-nek a vezetője elmondta, hogy India globális ruházati piaci részesedése az elmúlt évtizedben stagnált. Idézte a NITI Aayog kormányzati agytröszt becsléseit, és azt mondta, hogy minden 1 milliárd dolláros ruházati export 125 000 közvetlen és 500 000 közvetett munkahelyet teremt. „A legfontosabb, hogy ezeknek a munkahelyeknek a 70%-a nőknek szól.” Komoly aggodalmát fejezte ki amiatt, hogy India részesedése a globális ruházati piacon az elmúlt évtizedben stagnált, míg Banglades, Thaiföld és Vietnám megduplázta részesedését. Chakravarty utalt a bangladesi politikai zavarokra, és azt mondta, hogy ez talán egy lehetőség a ruházati export fellendítésére és a munkahelyteremtésre. Chakravarty szerint India több természetes szövetet exportál, mint szintetikus ruházati cikket. Hozzátette, hogy ez a szintetikus szövetekre kivetett 20%-os importadó miatt van. Chakravarty azt javasolta, hogy csökkentsék a szintetikus szövetek importvámját. Üdvözölte a textilgyártóknak nyújtott, termeléshez kötött ösztönző rendszert. Chakravarty hozzátette, hogy a textil- és ruhagyártóknak nyújtott, exporthoz kötött, biztosítékmentes hitel biztosítaná a ruházati termékek kivitelének jelentős növekedését. Chakravarty szerint az is sokat segítene, ha India szabadkereskedelmi megállapodásokat kötne az Európai Unióval, az Egyesült Királysággal és az Egyesült Államokkal a textilipari exportra vonatkozóan, hogy versenyezhesen Bangladesszel, amely legkevésbé fejlett országgént kedvezményes vámkezelésben részesül ezektől a nemzetektől.

Forrás: [India's Strategic Stakes in Sri Lanka's Presidential Election](#)

EURASIA
CENTER

► DÉLKELET-ÁZSIA

Délkelet-Ázsia

Az indonéz pénzügyminiszter szerint szükség van a 12%-os áfaemelésre az állami költségvetés egészségének megőrzéséhez

Saifan Zaking, IndonesiaInside, 2024. november 15.

A hozzáadottérték-adó (áfa) kulcsának 12%-os emelését sok kritika éri a közvélemény részéről. Sri Mulyani Indrawati pénzügyminiszter ugyanakkor kifejtette, hogy a 2025 januárjától tervezett politika nem egy megfontolás nélküli lépés. Elmondása szerint, bár vita folyik arról, hogy a még mindig gyengülő gazdasági helyzet közepette mikor a megfelelő az idő az emelésre, a politika továbbra is fontos az állami költségvetés (APBN) egészségének megőrzése és a közsféra optimális működése érdekében. Hangsúlyozta, hogy bár az áfakulcs emelkedik, a kormány továbbra is olyan 0-7 százalék közötti adókedvezményeket biztosít, amelyek enyhíthetik a közösség terheit, beleértve az alacsonyabb adókulcsokat vagy akár mentességeket bizonyos ágazatokban, például az egészségügyben, az oktatásban és az alapvető élelmiszerek esetében. A pénzügyminiszter emlékeztetett arra is, hogy ezt a politikát nemcsak az APBN javítása érdekében hozták, hanem azért is, hogy a kormány továbbra is hatékonyan tudjon reagálni a jelenlegi globális válságra.

Forrás: [Menkeu Sebut Kenaikan PPN 12% Diperlukan untuk Jaga Kesehatan APBN](#)

Szingapúr és Kína elmélyíti a zöld pénzügyek és befektetések terén fennálló piacközi kapcsolatait

Singapore Business Review, 2024. november 13.

Szingapúr új zöld finanszírozási és tőkepiaci kezdeményezésekkel kívánja fokozni a Kínával folytatott pénzügyi együttműködését. A Szingapúri Monetáris Hatóság (MAS) kínai intézményekkel együttműködve olyan kezdeményezéseket indít, amelyek célja a zöld finanszírozási áramlások fokozása, valamint egy kötvénypiaci keretrendszer feltárása és az indexek és tőzsdén kereskedett alapok (ETF) termékkapcsolatainak erősítése a befektetői érdeklődés fokozása érdekében. A két ország támogatni fogja a pénzügyi intézményeket abban is, hogy hozzáférjenek egymás piacaihoz az első Panda-kötvény Szingapúri Tőzsdére (SGX) történő bevezetése, valamint a UOB és a Sanghaji Aranytőzsde (SGE) közötti együttműködés révén, amely az aranykereskedelem megkönnyítését szolgálja. A kezdeményezéseket a Szingapúrban tartott 20. Kétoldalú Együttműködési Közös Tanács (JCBC) ülésén hozták nyilvánosságra. Az ülésen a MAS üdvözölte a Délkelet-Ázsiában bővíteni kívánó, jogosult kínai vállalatok bevezetését az (SGX) tőzsdére. „A pénzügyi együttműködés a Kína és Szingapúr közötti erős kétoldalú kapcsolatok egyik alappillére. A JCBC 20. évfordulóján ma bejelentett kezdeményezések erős sora tükrözi a piacaink közötti pénzügyi összeköttetés elmélyítése iránti folyamatos elkötelezettségünket” – Chee Hong Tat, második pénzügyminiszter és a MAS elnökhelyettese szerint.

Forrás: [SG, China deepen cross-market ties in green finance and investments](#)

Továbbra is zsarolóvírusok támadják a délkelet-ázsiai szervezeteket

The Nation Thailand, 2024. november 14.

A Kaspersky Cybersecurity Solutions for Southeast Asian businesses 57 571 zsarolóvírus-támadást észlelt 2024 január és június között. A növekvő digitális gazdaság, a földrajzi elhelyezkedés és a regionális pénzügyi és technológiai központként rendelkezésre álló erőforrások, valamint a kiberbiztonsági infrastruktúra eltérő szintje miatt a régió továbbra is a zsarolóvírustámadások egyik melegágya. A kiberbűnözők célpontjai továbbra is a nagy szervezetek és a kkv-k. „Általánosságban elmondható, hogy a kiberbűnözők, köztük a zsarolóvírusokat támadó csoportok a kritikus infrastruktúrát és az olyan sebezhető ágazatokat veszik célba, mint a pénzügyi, közszolgáltatási, gyártási és egészségügyi szektorok. Lényegében opportunisták, akik nagy összegű pénzzel rendelkező célpontokra vadásznak” – mondja Adrian Hia, a Kaspersky ázsiai–csendes-óceáni térségért felelős ügyvezető igazgatója. A délkelet-ázsiai vállalkozásokat célzó zsarolóvírusok száma Indonéziában volt a legmagasabb, a Kaspersky 32 803 blokkolt incidenssel. Ezt követően a Fülöp-szigetek következik 15 208 váltságdíjas támadással, majd Thaiföld 4841 esettel. A negyedik helyen Malajzia áll 3.920 rosszindulatú támadással, majd Vietnám következik 692-vel, és Szingapúr 107-tel.

Forrás: [Ransomware continues to pummel organisations in Southeast Asia](#)

A szingapúriak akár 440 dolláros megélhetési támogatást is kaphatnak a jövő hónapban

Minh Hieu, VnExpress, 2024. november 7.

A jövő hónapban mintegy 2,9 millió szingapúri felnőtt 200-600 szingapúri dollár (148-446 USD) egyszeri készpénzkifizetést kap, hogy az enyhítse a megélhetési költségeiket. Az összeg mértéke az értékelhető jövedelemtől és a tulajdonolt ingatlanok számától függ. Ez a kifizetés a Biztosítási csomag (Assurance Package) program része, amelynek célja, hogy csökkentse a szingapúri háztartások megélhetési költségeit, és nagyobb támogatást nyújtson az alacsonyabb és közepes jövedelmű családoknak. Emellett egyes szingapúriak a következő hónapban más juttatásokat is kapnak, amelyek az egészségügyi kiadások ellentételezésére és nyugdíjcélú megtakarítások kialakítására szolgálnak. Körülbelül 1,4 millió 1974-2003 között született állampolgár kap egyszeri, 300-500 szingapúri dollár értékű MediSave kiegészítést, míg mintegy 1,6 millió 1973-ban vagy korábban született szingapúri állampolgár 1250-2000 szingapúri dollár összegű kiegészítést. A MediSave a városállam nemzeti egészségügyi megtakarítási rendszere, amely segít az egyéneknek megtakarítani az időskori egészségügyi szükségleteikre. Az 1973-ban vagy korábban született mintegy 800 000 állampolgár szintén 1000-1500 S\$ összegű bónuszt kap a Központi Tartalékalap (CPF) számlájára, a jelenlegi megtakarításaitól függően. A CPF Szingapúr kötelező társadalombiztosítási megtakarítási rendszere, amely segíti a dolgozó állampolgárokat abban, hogy pénzt tegyenek félre nyugdíjra, lakhatásra, egészségügyi ellátásra és egyéb célokra. A MediSave és a CPF bónuszok december 18-tól kezdődően automatikusan jóváírásra kerülnek a polgárok CPF-számláin.

Forrás: [Singaporeans to receive up to \\$440 in cost-of-living support next month](#)

Miért van szüksége Vietnámnak mesterséges intelligencia gyárára?

Luu Quy, VnExpress, 2024. november 14.

A mesterséges intelligencia és a grafikus feldolgozóegységek növekvő számítási teljesítménye új ipari forradalmat fog létrehozni, és Vietnámnak szüksége van saját mesterséges intelligencia gyárára, hogy ezt felkarolja, mondta az Nvidia egyik vezetője. Dennis Ang, az amerikai chipóriás ASEAN-országokért, Ausztráliáért és Új-Zélandért felelős üzleti igazgatója szerint a generatív MI - amely a gépi tanulást használja új tartalmak létrehozására - alkalmazása ma már minden ágazatra kiterjed. Ezek az előrelépések azt jelzik, hogy a világ soha nem látott lehetőség előtt áll a generatív MI és a GPU-alapú számítások növekedése, ami egy új ipari forradalom színterét teremti meg – mondta Ang egy HCMC-ben tartott fórumon felszólalva. Ezek a gyárak ahelyett, hogy fizikai termékeket gyártanának, mint a hagyományosak, a számítást fogják felhasználni intelligens digitális termékek létrehozására - mondta. A vietnámi AI-gyárak lehetővé tennék a helyi felhasználók számára, hogy saját adataikat és nyelvüket felhasználva olyan modelleket építsenek, amelyek megértik a helyieket és alkalmazkodnak a kultúrájukhoz - mutatott rá. A következő 5-10 évben mintegy 3 ezermilliárd dollárt fektetnének be az AI-gyárak otthonául szolgáló adatközpontokba, amelyek végül 100 ezermilliárd dollár értéket teremtenének - jósolta. Ahhoz, hogy részesei lehessenek ennek az új fejlődési hullámnak, látnok partnerekre van szükség, ezért döntött az Nvidia a vietnámi FPT-vel való együttműködés mellett - mondta. Az FPT és az Nvidia áprilisban jelentette be, hogy 200 millió dolláros MI gyárat hoz létre a délkelet-ázsiai országban.

Forrás: [Sếp Nvidia nói lý do Việt Nam cần AI Factory](#)

EURASIA
CENTER

► KÖZEL-KELET

Közel-Kelet

A Törökországba irányuló közvetlen külföldi befektetések 7,7 milliárd dollárt tettek ki

Tuba Ongun, Anadolu Agency, 2024. november 12.

2024 első kilenc hónapjában a közvetlen külföldi befektetések (FDI) áramlása Törökországba elérte a 7,67 milliárd dollárt, ami 8%-kal haladta meg a 2023-as értéket, közölte a Nemzetközi Befektetők Szövetsége (YASED) a török központi bank adataira hivatkozva. Az adatokból az is kiderült, hogy ebből az az ingatlanbefektetések révén mintegy 2,2 milliárd dollár érkezett külföldről ebben az időszakban. A közzétett információk alapján a Törökországban Hollandia volt az FDI-áramlás legnagyobb forrása, amely a teljes FDI 19%-át adta, amelyet Németország követett 12%-kal, majd az Egyesült Államok 11%-kal.

Forrás: [Foreign direct investment flows to Türkiye hit \\$7.7B from January-September](#)

Irán tisztázni kívánja nukleáris programját

Al Jazeera, 2024. november 14.

Rafael Grossi, az ENSZ nukleáris megfigyelőközpontjának vezetője Teheránba látogatott, hogy fokozza az iráni nukleáris létesítmények ellenőrzésével kapcsolatos együttműködést. Maszúd Pezeshkian elnök biztosította Grossit arról, hogy Irán kész feloldani a békés célú atomprogramjával kapcsolatos kételyeket, és megerősítette jó szándékát és nyitottságát a NAÜ-vel való közeledésre. Grossi hangsúlyozta a kézzelfogható eredmények elérésének fontosságát a további regionális konfliktusok megelőzése érdekében, utalva az Izrael gázai és libanoni akciói miatt kialakult feszültségekre. Grossi Abbász Araghcsi külügyminiszterrel folytatott megbeszéléseit „fontosnak és egyenesnek” minősítette. Araghchi megerősítette Irán elkötelezettségét a békés tárgyalások mellett, ugyanakkor ragaszkodott ahhoz, hogy a tárgyalások ne legyenek külső nyomástól mentesek. Felszólította az EU-t és az E3-országokat, hogy tegyenek konstruktív lépéseket.

Forrás: [Iran willing to 'resolve doubts' about its atomic programme with IAEA](#)

Jasszer Arafat öröksége

Seth J. Franzman, Jerusalem Post, 2024. november 17.

Jasszer Arafat ebben a hónapban 20 éve - 2004. november 11-én - hunyt el, 75 éves korában. 1929-ben született Kairóban, és tevékenyen részt vett az aktivizmusban, amely 1959-ben a Fatah mozgalom megalapításához vezetett. A Fatah végül az egyik legfontosabb palesztin frakció lett, amely 1994-ben a Palesztin Hatóság megalakulásához vezetett. Ha az 1960-as évek milliója Arafatot napszemüveget és keffiyeh-t viselő félkatonai „ikonná” tette, akkor a hidegháború vége volt az, ami tényleges vezetővé tette őt, akit a nemzetközi közösség legitimált. Az 1990-es évek azonban lehetőséget adtak a palesztinoknak arra, hogy létrehozzanak egy készülő államot. Gázában nemzetközi repülőtér építettek. Abu Disben a palesztinok egy ideiglenes fővárost akartak építeni Jeruzsálem fölé. Az 1990-es évek azonban lehetőséget adtak a palesztinoknak arra, hogy létrehozzanak egy készülő államot. Gázában nemzetközi repülőtér építettek. Abu Disben a palesztinok egy ideiglenes fővárost akartak építeni Jeruzsálem fölé. Minden jól ment. 2000 májusában Izrael kivonult Libanonból. Arafat megkapta az esélyt, hogy államot építsen. Ehelyett a háborút választotta. Valószínűleg azt hitte, hogy Izrael kivonulása Libanonból azt jelenti, hogy ha Izraelt még egy kicsit erőltetik erőszakkal, akkor összeomlik. 2000 szeptemberében arra játszott, hogy Ariel Sharon látogatása a Templom-hegyen szikraként szolgálhat. Az összecsapások Gázában kezdődtek és terjedtek el. Megkezdődött a második intifáda. Ez nem olyan volt, mint az első intifáda, amely segített Arafatot Tunéziából Gázába hozni, és segített létrehozni a Palesztin Hatóságot. Ez véres volt, és az október 7-i mészárláshoz hasonlóan katasztrófához vezetett a palesztinok számára. Izrael 2002-re számos palesztin városba visszatért. A gázai repülőtér romokban hevert. Arafat 2004-ben meghalt. Még a Gázai övezetből való kivonulást sem érte meg 2005-ben. Arafat egy kaotikus és korrupt Palesztin Hatóságot hagyott Mahmúd Abbász kezében. Abbász, aki a kivonulással potenciális győzelmet arathatott volna, elszalasztotta a lehetőséget, és hagyta, hogy a Hamász megnyerje a palesztin választásokat. Aztán hagyta, hogy a Hamász kidobja a Fatahot Gázából. Az Egyesült Államok által kiképzett Palesztin Hatóság biztonsági erőinek támogatásával Abbász kitartott, de rendszere lassan elöregedett. Gázában az ENSZ és a nem kormányzati szervezetek a Hamász partnerei voltak; 2012-re a Hamász vezetői már Dohában, Katarban voltak, és magasabb rendű dolgokra készültek. Több háborúval később a Hamász készen állt az október 7-i mészárlásra, amelynek célja az volt, hogy örökre véget vessen a két állam koncepciójának, és végtelen háborúba taszítsa Izraelt, hogy a Hamász elfoglalhassa Ciszjordániát. Az, hogy Arafat nem tudta megvalósítani a palesztinok számára a víziót az 1990-es években, abban a szűk ablakban, lehetővé tette a Hamász számára, hogy a mozgalom motorja legyen, és katasztrófába vezesse őket. Az Arafat halála óta eltelt évek jelentős változásokat hoztak a palesztinok számára. De sok szempontból az ügyük kudarca az elmúlt két évtizedben Arafat döntéseinek eredménye, amit a Palesztin Hatóság élén töltött 10 év alatt hozott. Biztosan nem erre az örökségre számított. Arafat valószínűleg azt hitte, hogy a palesztinokat az államiság felé vezeti. A 2023. október 7-i mészárlás után nem valószínű, hogy a palesztinoknak lesz államuk, és valószínűbb, hogy a jövő egy végtelen konfliktusból fog állni, amely néhány évente eszkalálódik és de-eszkalálódik.

Forrás: [Yasser Arafat's legacy: The death of Palestinian statehood - analysis](#)

EURASIA
CENTER

▶ **OROSZORSZÁG** **és a posztszovjet térség**

Oroszország és a posztszovjet térség

Több mint 50 ország vezetője vett részt a COP 29 csúcson Bakuban Report.az, 2024. november 12.

Bakuban került megrendezésre az idei az ENSZ Klímaváltozási Konferenciájának 29. ülészakja. A COP 29 november 12-22 között zajlik majd. A rendezvény keretében megtartották a világ vezetői csúcstalálkozójának első, az éghajlatváltozással foglalkozó plenáris ülését is, amelyen 50 ország vezetői és magas rangú képviselői vettek részt. A plenáris ülést Ilham Alijev elnök nyitotta meg. A résztvevők felszólalásaikban államaik a klímaváltozás elleni küzdelemben és az Egyezmény céljainak megvalósításában tett lépéseiről beszéltek, és vázolták a klímaváltozással kapcsolatos közös fellépések fontosságát. A bakui COP 29-et több kritika is érte, ugyanis a rendezvény részvételi szintje a számos résztvevő ellenére alacsony volt, a világ nagy vezetői közül senki sem vett részt a csúcson. Ennek ellenére Baku számára fontos rendezvényről van szó, ugyanis kommunikációjában igen komoly hangsúlyt helyez a zöldítésre és aktívan fejleszti saját megújuló kapacitásait.

Forrás: [После церемонии открытия Саммит лидеров COP29 продолжил свою работу первым пленарным заседанием](#)

A COP 29 során találkozott Kobahidze és Alijev Civil.ge, 2024. november 11.

Irakli Kobahidze grúz miniszterelnök a bakui COP29 konferencián találkozott Ilham Aliyev azerbajdzsáni elnökkel. A vezetők megvitatták az energiabiztonság és a stratégiai projektek, köztük a Middle Corridort, valamint a regionális biztonságot érintő kérdéseket. Kobahidze hangsúlyozta a környezeti kérdések fontosságát Grúzia számára, és megemlítette a környezetvédelemmel kapcsolatos lépéseket, amelyek alkotmányos szintre vannak emelve. Kobahidze kitért a választásokra is, amelyeket az EU részéről több bíráló is ért. Ennek kapcsán több ország politikusa is részt vett a Tbilisziben zajló tüntetéseken. Utóbbit a választásokba való beavatkozásként értékelte, mondván, hogy ez a magatartás nem felel meg az európai normáknak.

Forrás: [Премьер-министр Кобахидзе встретился с президентом Алиевым на COP29](#)

A Gazprom Export november 16-tól nem szállít az OMV-nek

Kiril Szokolov, RBC.ru, 2024. november 15.

Az OMV bejelentése szerint a Gazprom Export november 16-tól nem szállít gázt a vállalatnak. Értesülések szerint ennek oka a választottbíróvási győzelem, amelyet az OMV aratott, aminek következtében több mint 230 millió dollár kifizetésre számíthat a Gazprom Exporttól. Az osztrák vállalat elviekben készült a kapcsolatok romlására és jogászai azon dolgoznak, hogy a 2040-ig tartó szerződést mihamarabb felbontassa. Ausztria jelentősen függ az orosz gáztól, bár azt fokozatosan igyekszik csökkenteni: 2023 decemberében az az import 98%-t, 2024 januárjában 97%-t, februárban pedig 87%-t tette ki. A szállítások felmondása ellenére az osztrák hatóságok biztosították, hogy az ország energiabiztonsága nincs veszélyben. A helyzetet tovább bonyolítja, hogy Ukrajna egyelőre nem tervezi meghosszabbítani az országon át haladó gáztranzit szerződést, ami nem csak Ausztriát, de a régió többi országát is negatívan érintheti.

Forrás: [Австрийская OMV назвала дату прекращения поставок газа из России](#)

Csaknem 12,5%-kal nőtt a türkmén kiskereskedelmi forgalom

Business Turkmenistan, 2024. november 9.

Türkmenisztánban a kiskereskedelmi forgalom a 2024 január-októberi időszakban 12,5%-kal nőtt az előző év azonos időszakához képest, jelentette be a türkmén Miniszteri Kabinet gazdasági és pénzügyi ügyekért felelős elnökhelyettese, Khojamyrat Geldimiradov, aki azt is kiemelte, hogy Türkmenisztán GDP-je 6,3%-kal nőtt ebben az időszakban. Geldimiradov a pozitív gazdasági adatokkal kapcsolatban elmondta, hogy 2024 első tíz hónapjában a közép-ázsiai ország építőipara 10,9%-os növekedést mutatott. Emellett azonban a többi kulcsfontosságú ágazatban is pozitív dinamika volt megfigyelhető. A türkmén szolgáltatási szektor 8,6%-kal, a közlekedés és kommunikáció szektor 6,7%-kal, a mezőgazdaság 5,3%-kal, az ipar pedig 2,5%-kal nőtt 2024. január és október között. A pozitív gazdasági és szektorális növekedés mellett a türkmén nagy- és középvállalkozásoknál is egy 10,5%-os bérnövekedés volt megfigyelhető, mondta Geldimiradov.

Forrás: [Январь-октябрь: Розничный товарооборот в Туркменистане вырос на 12,5%](#)

Üzbegisztán 2030-ra több mint 18 000 MW nap- és szélenergiakapacitást tűz ki célul

Daryo, 2024. november 10.

Az elmúlt 6-7 évben Üzbegisztán előrelépést tett a nap- és szélerőművekből származó villamosenergia-termelésének bővítésében, ami döntő elmozdulást jelent a fenntarthatóbb energiamegoldások felé. Jelenleg pedig Üzbegisztán 2026-ra 5 000 MW nap- és szélenergiakapacitás megépítését tervezi, 2030-ra pedig ez a szám várhatóan meghaladhatja majd a 18 000 MW-ot. Ezzel az ország évente 50 milliárd kWh villamos energiát termelne és mintegy 15 milliárd köbméter földgázt takarítana meg, és évente 21 millió tonna káros gáz kibocsátását előzné meg. Ugyanakkor ezek az erőfeszítések lehetővé teszik, hogy Üzbegisztán 2030-ra villamos energiájának 40%-át megújuló forrásokból állítsa elő majd. A közép-ázsiai országban jelenleg is több nagyszabású megújulóenergia-projekt építése, köztük 7 napelemes fotovoltaikus erőmű összesen 1700 MW kapacitással és 3 szélerőmű összesen 900 MW kapacitással van folyamatban, olyan nemzetközi befektetők részvételével, mint a szaúdi ACWA Power, az Egyesült Arab Emírségekbeli Masdar és a francia Voltalia, valamint olyan kínai vállalatok, mint a Gezhouba Overseas Investment Group és a China Datang Overseas Investment.

Forrás: [Uzbekistan targets over 18,000 MW of solar and wind energy by 2030](#)

Magyar szerepvállalás Kirgizisztán villamosenergiahálózatának fejlesztésében

Tazabek, 2024. november 10.

Szuhrab Razakov, a kirgiz elnök hivatal alá tartozó Nemzeti Beruházási Ügynökség beruházásvonzási és regionális fejlesztési főosztályának vezetője elmondta, hogy magyar vállalkozók aktív érdeklődését mutatnak Kirgizisztán energetikai ágazata iránt. A magyar cégek Kirgizisztán energiaszektorában történő beruházások kapcsán a kirgiz Nemzeti Beruházási Ügynökség vezetője azt is elmondta, hogy a közeljövőben számos, Magyarországot érintő projekt várható Kirgizisztánban, mivel a magyar cégek csak az elmúlt három évben több mint 35 millió dollárt fektettek be Kirgizisztánban.

Forrás: [Венгерские инвесторы заинтересованы в энергосеткоре Кыргызстана, - Нацагентство по инвестициям](#)

Jelentősen bővült az Üzbegisztán és Türkmenisztán közötti kereskedelem

Daryo, 2024. november 11.

A legfrissebb hivatalos adatok szerint 2024. január és szeptember között Üzbegisztán és Türkmenisztán közötti kereskedelmi forgalom elérte a 867,8 millió dollárt. Ez 4,5%-os növekedést jelent a 2023-as év azonos időszakához képest. A közzétett adatok szerint Türkmenisztán az idei év első kilenc hónapjában Üzbegisztán tíz legjelentősebb kereskedelmi partnere között szerepelt, aminek köszönhetően Üzbegisztán Türkmenisztánba irányuló exportja is elérte 27,4 millió dollárt. Ugyanakkor Üzbegisztán Türkmenisztánból származó importja 780,6 millió dollárra emelkedett, ami 11,3%-os növekedést jelent az előző évi 700,9 millió dollárhoz képest. Emellett 2024. szeptemberében az UZ-SAT, üzbég műholdas kommunikációs szolgáltató és a Türkmenisztán nemzeti kommunikációs műholdját üzemeltető Turkmen Hemrasy új együttműködési megállapodást is bejelentett a kommunikációs szektorban.

Forrás: [Uzbekistan-Turkmenistan trade hits \\$867.8mn in 9M24](#)

Impresszum

Szerzők:

Horváth Levente
Klemensits Péter
Seremet Sándor
Szakáli Máté
Veres Szabolcs

Szerkesztő:

Horváth Levente

A kiadó elérhetősége:

Eurázsia Központ
1117 Budapest, Infopark sétány 1i
eurasiacenter@nje.hu
<https://eurasiacenter.hu/>

A kiadásért felelős személy: Dr. Horváth Levente, igazgató

EURÁZSIA KÖZPONT

Budapest 2024

© Eurázsia Központ, Neumann János Egyetem

ISSN 2939-5720